

Рух афроамериканців США за громадянські права. Молодіжні виступи й контркультура. Рухи за права меншин.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Конституційна рівність у США довго не означала рівності в повсякденному житті. У 1950–1960-х роках масовий рух афроамериканців, одним із найвідоміших лідерів якого був Мартін Лютер Кінг', домогся скасування законної сегрегації та важливих гарантій виборчих прав.

- пояснювати поняття «дискримінація» і «сегрегація»;
- характеризувати ненасильницьку тактику М. Л. Кінг'а;
- називати ключові події 1950–1960-х років;
- пояснювати значення Акту про громадянські права і Закону про виборчі права;
- оцінювати роль громадянського суспільства у розширенні прав людини.

1. Проблема расової нерівності

У 1950–1970-х роках у США зберігалися расова дискримінація та сегрегація афроамериканців у школах, транспорті, лікарнях та інших громадських місцях. Формально проголошені права не завжди забезпечувалися на практиці.

Дискримінація Обмеження прав людини або групи людей за певною ознакою.

Сегрегація Примусове відокремлення груп населення, зокрема за расовою ознакою.

Громадянські права Права, що гарантують рівність перед законом, політичну участь і захист від дискримінації.

3. Марш на Вашингтон

28 серпня 1963 р. понад 200 тис. людей взяли участь у мирному «Марші на Вашингтон». У ньому були представники різних рас, політичних поглядів і релігій. Того дня Мартін Лютер Кінг' виголосив свою знамениту промову «Я маю мрію», у якій пов'язав американський ідеал свободи з реальною рівністю людей.

4. Законодавчі перемоги руху

Дата	Документ	Значення
1964	Акт про громадянські права	Заборонив сегрегацію та дискримінацію в громадських місцях.
1965	Закон про виборчі права	Посилив реальні гарантії рівного виборчого права для афроамериканців.

Ці закони стали результатом тривалого суспільного тиску, а не автоматичним наслідком уже наявних конституційних норм.

5. Значення діяльності М. Л. Кінґа

У 1964 р. Мартіна Лютера Кінґа удостоїли Нобелівської премії миру. Він також виступав проти війни у В'єтнамі та наголошував на проблемі бідності. У 1968 р. його вбили, однак рух за рівність продовжився.

28.08.1963

«Марш на Вашингтон» і промова «Я маю мрію».

1964

Акт про громадянські права;
Нобелівська премія миру М. Л. Кінґу.

1965

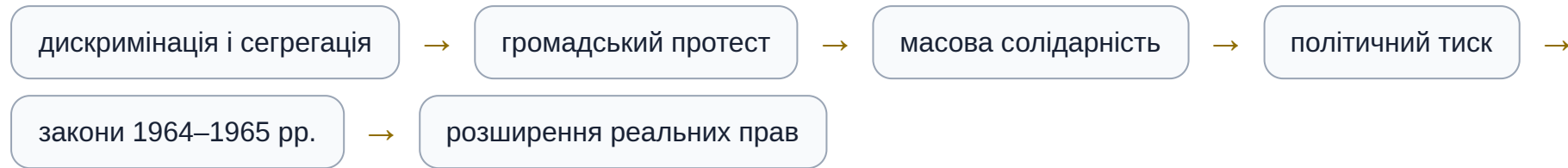
Закон про виборчі права.

1968

Загибель Мартіна Лютера Кінґа.

6. Чому цей рух був важливим

Боротьба афроамериканців показала, що демократія потребує не тільки законів, а й активної участі громадян. Мирний масовий протест, правозахисні організації, судові рішення та законодавчі зміни поступово змушували державу виконувати принцип рівності на практиці.

Підсумок уроку

Рух афроамериканців за громадянські права перетворив формальну рівність на важливіші практичні гарантії. Він став одним із найяскравіших прикладів того, як громадянське суспільство ненасильницькими методами може змінювати державну політику та суспільні норми.

Практичне заняття: мета

Тема: молодіжна контркультура: вплив на формування постіндустріального світу.

На занятті потрібно з'ясувати, чому в 1960–1970-х роках частина молоді Заходу виступила проти усталених соціальних норм, споживацького способу життя, війни та авторитарних відносин, а також простежити вплив цих рухів на культуру, повсякденність і громадянську активність.

1. Що таке контркультура

Контркультурні ідеї були протестом проти усталених соціальних цінностей, норм, стереотипів масової культури, культу матеріального успіху та респектабельності. Молодь шукала нові форми свободи, самовираження, музики, одягу, спілкування й політичного протесту.

Контркультура Сукупність цінностей і моделей поведінки, що свідомо протиставляються панівним нормам суспільства.

Субкультура Культурне середовище певної соціальної групи з власними стилем, символами та нормами.

Хіпі Молодіжний рух 1960-х років, пов'язаний з ідеями миру, свободи, близькості до природи та критикою споживацького суспільства.

2. Рух хіпі

Риса	Прояв
Цінності	«Мир, любов, свобода», ненасильство, особиста свобода.
Ставлення до суспільства	Критика технократизму, матеріалізму й споживацького способу життя.
Політика	Антивоєнні виступи, особливо проти війни у В'єтнамі.
Стиль	Яскравий одяг, довге волосся, неформальна поведінка, життя в комунах.
Культура	Рок-музика, фестивалі, нові форми молодіжного мистецтва й самовираження.

3. Вудсток і музична культура

Символом хіпі став фестиваль у Вудстоку, який зібрав майже 500 тис. осіб. Великий вплив мали рок-музика і творчість «Бітлз», Джона Леннона, Джимі Гендрікса, Джима Моррісона та інших. Музика перетворювалася не лише на розвагу, а й на спосіб висловити протест і нову систему цінностей.

4. Молодіжні виступи у Франції 1968 р.

У травні 1968 р. студентські протести у Франції переросли у загальнонаціональну кризу. Студентів підтримали профспілки та робітники, а кількість страйкарів сягнула приблизно 10 млн осіб. Рух поєднував антиавторитарні, ліворадикальні, антикапіталістичні та антивоєнні настрої.

02.05.1968

Початок студентської протестної хвилі у Франції.

13.05.1968

Загальний страйк на підтримку студентів; масова демонстрація в Парижі.

20.05.1968

Кількість страйкарів сягнула близько 10 млн.

30.05.1968

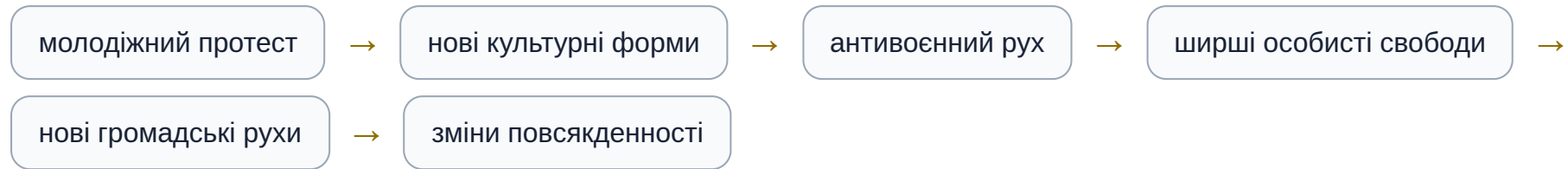
Де Голль оголосив про розпуск Національних зборів і дострокові вибори.

5. Чому «червоний травень» не став революцією

Підручник наголошує на різних цілях учасників: робітники насамперед вимагали підвищення зарплат і соціальних гарантій, а студенти — ширших свобод і зміни суспільних норм. Після часткового задоволення економічних вимог союз студентів і робітників ослаб. Армія та поліція залишилися на боці уряду, а на виборах перемогли прихильники де Голля.

6. Вплив на постіндустріальний світ

Молодіжна контркультура сприяла переосмисленню відносин між поколіннями, норм особистої свободи, моди, музики, ставлення до війни, екології та прав людини. Пізніше частина протестних ідей увійшла до ширших громадських рухів — пацифістського, екологічного, феміністичного та правозахисного.

7. Контркультура в СРСР і радянській Україні

Наприкінці 1960-х років культура хіпі та західна рок-музика поширювалися також у Києві, Львові, Одесі та інших містах СРСР. Тут неформальна молодіжна культура частково ставала протестом проти несвободи й офіційних ідеологічних обмежень. Хіпі, «стиляги» та інші неформали зазнавали переслідувань з боку державних органів.

Практичне завдання

Порівняйте два явища: рух хіпі у США та Великій Британії і студентський «червоний травень» у Франції. Визначте: 1) причини протесту; 2) форми протесту; 3) цінності; 4) ставлення до насильства; 5) короткочасні та довготривалі наслідки.

Критерій	Хіпі	«Червоний травень» 1968 р.
Головний характер	Культурний і антивоєнний протест	Студентський і соціально-політичний протест
Форми	Комуни, фестивалі, музика, демонстрації	Страйки, демонстрації, захоплення університетів і підприємств
Спільне	Критика усталених норм, авторитаризму і споживацького суспільства	Критика усталених норм, авторитаризму і споживацького суспільства

Підсумок практичного заняття

Контькультура не створила єдиної політичної системи, але суттєво вплинула на стиль життя і суспільні дискусії другої половини ХХ ст. Молодіжні рухи зробили помітнішими питання особистої свободи, миру, рівності, прав меншин та критики надмірного споживання.